

VENERA ACHIM (23 mai 1962 – 15 octombrie 2023)

La 15 octombrie, colega noastră, Venera Achim, s-a stins din viață fulgerător. Lupta inegală cu boala necruțătoare a durat aproximativ un an și în cele din urmă a răpus-o, lăsând în urmă familia îndurerată. Acesteia i se alătură prietenii și colegii care au respectat-o, iubit-o și apreciat-o și care au fost răvășiți la aflarea nemiloasei știri.

Venera Achim s-a născut la 23 mai 1962, în localitatea Găești, județul Dâmbovița. Absolventă a Facultății de Istorie-Filosofie din București, promoția 1987, după o perioadă de profesorat în învățământul preuniversitar, a intrat prin concurs la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” (1992), în funcția de redactor al „Revistei de istorie”, serie nouă. În 2006 a trecut în cercetare, ca cercetător științific gradul III al programului *Europa și românii în secolul al XIX-lea și la începutul secolului XX*, unde a activat până în ultima zi. A fost doctor în economie (2005), teza sa cu titlul *Țigani din Principatele Române în epoca dezrobirii (1830–1860): aspecte economice și statistice*, fiind susținută la Academia de Studii Economice din București, sub coordonarea prof. univ. dr Maria Mureșan.

În perioada cât a fost redactor al prestigioasei „Reviste istorice”, s-a remarcat prin pasiunea față de limba română, respectul față de cuvântul scris și bucuria de a cizela fraze frumos alcătuite și de a le găsi rostul potrivit în pagină. Lectura a fost și a rămas una dintre marile sale iubiri, căruia i-a rămas credincioasă până la sfârșit.

În principal, activitatea sa științifică a gravitat în jurul istoriei economice și sociale, consacrându-se alături de soțul său, Viorel Achim, unei problematice oculate în istoriografia românească: robia. Cu pasiune, acribie și rigoare a cercetat în arhivele locale și centrale, descoperind fonduri inedite despre istoria economică și statistica robilor, materializându-le în culegeri de documente, articole și studii publicate în reviste de specialitate. Amintim câteva titluri sugestive: *Documente de arhivă privind robia Țiganilor. Epoca dezrobirii* (ed. colab), Editura Academiei Române, București, 2010; *Minoritățile etnice în România în secolul al XIX-lea* (coord. în colab), Editura Academiei Române, 2010; *Modernizare socială și instituțională în Principatele Române 1831–1859* (coord. în colab), București, Editura Academiei Române, 2016. Dintre numeroasele articole dedicate vieții economice a robilor în perioada regulamentară amintim: *Locul Țiganilor (robilor) în economia Principatelor Române în perioada dezrobirii (1830–1860)*, în *Două secole de tranziție românească. Studii*, coord. Maria Mureșan, București, Editura Economică, 2003, pp. 68–88; *Sedentarizarea fierarilor în satele Țării Românești în deceniul 1840–1850*, în „Revista istorică”, t. XVII, 2006, nr. 1–4, pp. 71–82; *The Policy of Settling Gypsy Blacksmiths in Wallachian Villages, 1831–1848*, în *Identity Projects and Processes in the Romanian Space, 19th–20th Centuries*, edited by Viorel Achim, Cluj-Napoca, Romanian Academy, Center for Transylvanian Studies, 2010, pp. 37–49 etc. A participat la numeroase conferințe interne și internaționale, fiind membră a mai multor granturi de cercetare UEFISCDI, ceea ce i-a permis studiul și în arhivele franceze. A organizat conferințe, mese rotunde cu tematică referitoare la robia în Principatele Române și la modernizarea României, fiind coorganizator al importantei conferințe anuale a renumitei societăți The Gypsy Lore Society, București, septembrie 2018. Ultima sa participare științifică a fost la Conferința „Istoria romilor din România”, care s-a organizat la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, în decembrie 2022, unde s-a remarcat prin ineditul subiectului prezentat, comentarii ample și pasiunea prin care și-a susținut opiniile. A fost membră a colectivului care a editat colecția de *Călători străini în Țările Române în secolul al XIX-lea*, coautor vol. V–XI, București, Editura Academiei Române, 2009–2020, având preocupări și în memorialistica Marelui Război: *Bucureștii în timpul ocupației germane, 1916–1918: jurnalul Piei Alimăneștianu*, în „Studii și Materiale de Istorie Modernă”, t. XXVII, 2014, pp. 97–106; *Ocupația germană din 1916–1918 în jurnalele doamnelor române*, în „Studii și Materiale de Istorie Modernă”, XXIX, 2016, p. 71–82; *Lăgărul german de prizonieri de război de la Morile-*

„Studii și materiale de istorie modernă”, vol. XXXVI, 2023, p. 141–142

Mărculești (1917–1918), în Războiul de fiecare zi. Viața cotidiană în tranșee și în spatele frontului în Primul Război Mondial (1914–1918) (ed. Bogdan Popa și Radu Tudorancea), Târgoviște, 2018, pp. 234–243. S-a remarcat și prin colaborarea la proiectul *Bibliografia istorică a României* (Institutul de Istorie „G. Barițiu” Cluj-Napoca, coord. dr. Stelian Mândruț).

Prin dispariția sa, Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” pierde un excelent specialist al perioadei regulamentare, un bun și probabil unic cunoscător al documentelor scrise în chirilică referitoare la aspectele economice ale robilor din Principatele Române. Studiile sale, din păcate întrerupte, ar fi rescris într-o nouă paradigmă istoria economică a robiei.

Pentru cei care au cunoscut-o, Venera Achim a fost un om deschis, sincer, iubitor al adevărului, fiindu-i străină orice urmă de ipocrizie, minciună sau falsă strălucire. Veselia, zâmbetul, glumele, povestioarele pline de miez dădeau farmec fiecărei întâlniri. Reușea să creeze în jurul său o atmosferă caldă și prietenească. Îi plăceau sărbătorile de iarnă, când împodobeau totul în jurul său, iar bucuria sa contamina întregul institut.

Chiar dacă nu o vom mai avea printre noi, vom prețui mereu spiritul său drept și luminos, sufletul său plin de viață.

Odihnă veșnică și veșnică pomenire!

Raluca Tomi